

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه‌ای بر نحو زبان روسی

مقدمه‌ای بر نحو زبان روسی

تألیف و ترجمه
دکتر شهرام همت‌زاده

۱۳۹۶

۶۷۲

مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی

مقدمه‌ای بر نحو زبان روسی
تألیف و ترجمه دکتر شهرام همت‌زاده

ویراستار علمی: دکتر حسین شیخی
حروف‌نگار و صفحه‌آرا: سمیرا دهقان
طراح جلد: امیرشاهرخ فریوسفی
ناظر چاپ: صفر ممیزاد
چاپ اول: ۱۳۹۶
شمارگان: ۵۰۰
قیمت: ۱۴۰.۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای دانشگاه شهید بهشتی محفوظ است.

سرشناسه:	همت‌زاده، شهرام، ۱۳۵۲-
عنوان و نام پدیدآور:	مقدمه‌ای بر نحو زبان روسی / تألیف و ترجمه شهرام همت‌زاده؛ ویراستار حسین شیخی.
مشخصات نشر:	تهران: دانشگاه شهید بهشتی، مرکز چاپ و انتشارات، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری:	دوازده، ۱۹۴ ص.: جدول، نمودار.
شابک:	۹۷۸ ۹۶۴ ۴۵۷ ۴۰۶ ۱
فروست:	مرکز چاپ و انتشارات شهید بهشتی، ۶۷۲.
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
موضوع:	زبان روسی -- نحو؛ Russian language -- Syntax
موضوع:	زبان روسی -- دستور؛ Russian language -- Grammar
شناسه افزوده:	دانشگاه شهید بهشتی، مرکز چاپ و انتشارات
شناسه افزوده:	Shahid Beheshti University. Printing & Publishing Center
رده‌بندی کنگره:	PG۲۳۶۱/۵۸م۷ ۱۳۹۶
رده‌بندی دیویی:	۴۹۱/۷۵
شماره کتابشناسی ملی:	۵۰۰۴۱۹۳

کد ناشر ۱۰۰۱۷۳۴

www.pub.sbu.ac.ir

unipress@mail.sbu.ac.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار	یازده
مقدمه	۱
فصل اول. روابط نحوی	۳
۱. روابط نحوی در زبان روسی و انواع آن	۳
۱.۱. رابطه همپایگی در زبان روسی و انواع آن	۳
۱.۱.۱. رابطه همپایگی باز	۴
۲.۱.۱. رابطه همپایگی بسته	۴
۲.۱. رابطه وابستگی در زبان روسی و انواع آن	۶
۱.۲.۱. رابطه وابستگی همسانی و انواع آن	۷
۱.۱.۲.۱. رابطه همسانی دستوری	۹
۲.۱.۲.۱. رابطه همسانی معنایی	۹
۳.۱.۲.۱. رابطه همسانی مشروط	۱۱
۴.۱.۲.۱. رابطه همسانی همبندی	۱۱
۲.۲.۱. رابطه وابستگی هدایت نحوی (حاکمیت) و انواع آن	۱۲
۳.۲.۱. رابطه وابستگی همنشینی	۱۷
۳.۱. رابطه هماهنگی در زبان روسی	۱۹
فصل دوم. ترکیب‌واژه	۲۱
۱. ترکیب‌واژه در زبان روسی و انواع آن	۲۱
۱.۱. ترکیب‌واژه از دیدگاه مؤلفه اصلی	۲۱
۲.۱. ترکیب‌واژه از دیدگاه تعداد مؤلفه‌ها	۲۲
۳.۱. ترکیب‌واژه از دیدگاه معنایی	۲۳

۲۵	فصل سوم. جمله
۲۵	۱. تعریف جمله در زبان روسی
۲۵	۲. انواع جمله
۲۶	۱.۱.۲. انواع جمله از دیدگاه پیام، هدف و مقصود گوینده
۲۶	۱.۱.۱.۲. جمله خبری
۲۶	۲.۱.۲. جمله امری
۲۸	۳.۱.۲. جمله پرسشی (سؤالی)
۲۸	۱.۳.۱.۲. جملات واقعاً پرسشی
۲۹	۲.۳.۱.۲. جملات پرسشی بدون طرح سؤال، اما دارای فرم و شکل پرسشی
۳۰	۴.۱.۲. جمله عاطفی
۳۳	۲.۲. انواع جمله از دیدگاه ساختار
۳۳	۱.۲.۲. جمله ساده
۳۳	۱.۱.۲.۲. انواع جمله ساده از دیدگاه ساختار
۳۴	۲.۱.۲.۲. انواع جمله ساده به لحاظ معنایی

۳۷	فصل چهارم. بررسی انواع جمله ساده از دیدگاه ساختار
۳۷	۱. جمله دورکنی و اعضای آن
۳۷	۲. اعضای اصلی جمله
۳۷	۱.۲. نهاد
۳۸	۱.۱.۲. نهاد اسمی
۳۸	۱.۱.۱.۲. واژه نهادی
۳۹	۲.۱.۱.۲. ترکیب واژه نهادی
۴۲	۲.۱.۲. نهاد بیانی
۴۳	۳.۱.۲. نهاد مصدری
۴۳	۴.۱.۲. نهاد مرکب
۴۵	۲.۲. گزاره
۴۶	۱.۲.۲. گزاره ساده
۴۷	۲.۲.۲. گزاره مرکب
۴۸	۱.۲.۲.۲. گزاره مرکب فعلی
۴۹	۲.۲.۲.۲. گزاره مرکب اسمی
۵۹	۳.۲.۲.۲. گزاره ترکیبی
۶۳	۳. اعضای فرعی جمله
۶۳	۱.۳. مفعول

- ۱.۱.۳. مفعول صریح (مستقیم) ۶۵
- ۲.۱.۳. مفعول غیر صریح (غیر مستقیم) ۶۵
- ۳.۱.۳. رابطه مفعول با اسم و صفت ۶۵
- ۱.۳.۱.۳. رابطه مفعول با اسم ۶۶
- ۲.۳.۱.۳. رابطه مفعول با صفت ۶۷
- ۲.۳. وابسته ۶۷
- ۱.۲.۳. وابسته هماهنگ ۶۸
- ۲.۲.۳. وابسته ناهماهنگ ۶۸
- ۳.۳. بدل ۷۰
- ۴.۳. متمم قیدی ۷۲
- ۱.۴.۳. متمم قیدی حالت و چگونگی انجام عمل ۷۳
- ۲.۴.۳. متمم قیدی مقدار و اندازه ۷۳
- ۳.۴.۳. متمم قیدی مکان ۷۴
- ۴.۴.۳. متمم قیدی زمان ۷۴
- ۵.۴.۳. متمم قیدی علت (دلیل) ۷۵
- ۶.۴.۳. متمم قیدی هدف ۷۵
- ۷.۴.۳. متمم قیدی شرط ۷۶
- ۸.۴.۳. متمم قیدی استدراک ۷۶
- ۹.۴.۳. متمم قیدی ویژگی‌های همراه ۷۶
۴. جملات تکرکنی ۸۵
- ۱.۴. جملات تکرکنی فعلی ۸۵
- ۱.۱.۴. جملات تکرکنی با نهاد مشخص ۸۵
- ۲.۱.۴. جملات تکرکنی با نهاد نامشخص ۸۶
- ۳.۱.۴. جملات تکرکنی با نهاد عمومی ۸۶
- ۴.۱.۴. جملات تکرکنی بدون شخص ۸۷
- ۵.۱.۴. جملات تکرکنی مصدری ۸۹
- ۶.۱.۴. جملات تکرکنی بدون شخص مصدری ۸۹
- ۲.۴. جملات تکرکنی اسمی ۹۰
- ۱.۲.۴. جملات تکرکنی اسمی نامی ۹۰
- ۲.۲.۴. جملات تکرکنی اسمی کمی ۹۱
۵. جمله بدون عضو یا جمله-واژه ۹۹
۶. جملات کامل و ناقص ۹۹
۷. قالب‌های ارتباطی ۱۰۱

۱۰۱.....	۸. اعضای یکسان جمله
۱۰۲.....	۹. کلمات مشترک در جملات دارای اعضای یکسان
۱۰۳.....	۱۰. جملات دارای اعضای جداشونده
۱۰۴.....	۱.۱۰. مفعول جداشونده
۱۰۵.....	۲.۱۰. وابسته جداشونده
۱۰۵.....	۳.۱۰. متمم قیدی جداشونده
۱۰۵.....	۴.۱۰. بدل جداشونده
۱۱۳.....	۱۱. ساختارهای وارده
۱۱۵.....	۱۲. ساختارهای مضاعف
۱۱۵.....	۱۳. جملات دارای خطاب
۱۱۵.....	۱۴. جمله ندایی و جمله مبهم

فصل پنجم. جمله مرکب ۱۲۱

۱۲۱.....	۱. جمله مرکب
۱۲۲.....	۱.۱. جملات مرکب پیوندی
۱۲۲.....	۱.۱.۱. جملات مرکب پیوندی همپایگی
۱۲۲.....	۱.۱.۱.۱. جملات مرکب پیوندی همپایگی با حروف ربط درجه‌بندی
۱۲۲.....	۲.۱.۱.۱. جملات مرکب پیوندی همپایگی با حروف ربط غیردرجه‌بندی
.....	۱.۲.۱.۱.۱. جملات مرکب پیوندی همپایگی با حروف ربط غیردرجه‌بندی
۱۲۳.....	اتصال‌دهنده
۱۲۴.....	۲.۲.۱.۱.۱. جملات مرکب پیوندی همپایگی با حروف ربط غیردرجه‌بندی تضادی
.....	۳.۲.۱.۱.۱. جملات مرکب پیوندی همپایگی با حروف ربط غیردرجه‌بندی جداکننده
۱۲۵.....	
۱۲۶.....	۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی
۱۲۷.....	۱.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جدانشدنی
.....	۱.۱.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جدانشدنی با جمله پیرو
۱۲۸.....	توضیحی - مفعولی
.....	۲.۱.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جدانشدنی با جمله پیرو
۱۲۹.....	توضیحی - مقایسه‌ای
.....	۳.۱.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جدانشدنی با جمله پیرو با
۱۲۹.....	معنای متمم اسمی توصیفی
.....	۴.۱.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جدانشدنی با جمله پیرو
۱۳۰.....	ضمیری - حرف ربطی

- ۵.۱.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جدانشدنی با جملهٔ پیرو
۱۳۰.....ضمیری- دوگانه
- ۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده
۱.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۳۲.....دارای معنای پیامد
- ۲.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۳۲.....شرط
- ۱.۲.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ
۱۳۳.....پیرو شرط واقعی
- ۲.۲.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ
۱۳۴.....پیرو شرط غیرواقعی
- ۳.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۳۵.....استدارک
- ۴.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۳۶.....گسترده
- ۵.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۳۷.....علت
- ۶.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۳۸.....هدف
- ۷.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۴۰.....مقایسه‌ای
- ۸.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۴۱.....مکانی
- ۹.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ پیرو
۱۴۲.....زمانی
- ۱.۹.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ
۱۴۳.....پیرو زمانی همزمانی
- ۲.۹.۲.۲.۱.۱. جملات مرکب پیوندی وابستگی دارای ساختار جداشونده با جملهٔ
۱۴۳.....پیرو زمانی غیرهمزمانی
- ۲.۱. جملات مرکب غیرپیوندی
۱.۲.۱. جملهٔ مرکب غیرپیوندی با ترکیب یکسان
۲.۲.۱. جملهٔ مرکب غیرپیوندی با ترکیب غیریکسان
۳.۱. نشانه‌های نگارشی در جملات مرکب غیرپیوندی

۱۵۰.....	۱.۳.۱. ویرگول و نقطه ویرگول
۱۵۱.....	۲.۳.۱. دونقطه و خط تیره
۱۶۳.....	۲. واحد نحوی مرکب
۱۶۷.....	کتابنامه
۱۶۹.....	واژه‌نامه فارسی- روسی
۱۷۹.....	واژه‌نامه روسی- فارسی
۱۸۹.....	نمایه

پیشگفتار

در دنیای نوین مؤلفه‌های آموزش زبان تغییر کرده است و اجرای این مؤلفه‌ها در آموزش زبان، باتوجه‌به ویژگی‌های زبان‌آموزان و مشکلات ساختارها و روش‌های آموزشی جدید و مؤثر در تدریس زبان، بیش از پیش ضروری است. از این رهگذر بر اهل زبان واجب است در تألیف کتاب‌های آموزش زبان این موضوع را در نظر بگیرند.

مشکلات تجزیه و تحلیل مقوله‌های گوناگون زبانی و استفاده کاربردی از روش‌ها و کتاب‌های آموزشی نوین، از موضوعات مورد توجه زبان‌شناسان است. بی‌شک روش و به تبع آن کتابی که برای آموزش انتخاب می‌شود، عاملی است که زیرساخت لازم را برای فراگیری زبان مورد آموزش، تأمین می‌کند.

در چارچوب گرایش‌های جهانی در زمینه فراگیری آموزش عالی، تغییرات بسیاری در نگرش به آموزش زبان و نقش آن در تربیت فردی روی داده است. باتوجه‌به رشد و توسعه روش‌های نوین نظری و عملی آموزش زبان خارجی، مسئله تهیه و انتخاب روش و کتاب‌های مؤثر آموزش زبان، درخور اهمیت است.

پروفیسور احمد شفائی در کتاب *مبانی علمی دستور زبان فارسی در تعریف نحو می‌نویسد*: «نحو دانش مربوط به قوانین پیوند کلمات در داخل ترکیب‌ها، قوانین پیوند کلمات در داخل جملات ساده و قوانین پیوند جملات ساده به‌منظور تشکیل واحدی بزرگ‌تر، یعنی جملات مرکب است. از همین تعریف ساده می‌توان دریافت که در نحو صحبتی از اجزای کلام، اشکال ظاهری و دگرگونی‌های آن‌ها در میان نبوده، بلکه از وظایف و نقش آن‌ها به‌منظور تشکیل ترکیب و یا جمله بحث می‌شود. در نحو صحبت از وظیفه کلمات است نه از شکل آن‌ها» (شفائی، ۱۳۶۳: ۱۳۵). باتوجه‌به این تعریف معلوم می‌شود که نحو در بیشتر زبان‌ها از موضوعات پیچیده است. به‌ویژه، این موضوع در زبان روسی که از زبان‌های تصریفی است، نمود بیشتری دارد و نیازمند آموزش و پژوهشی دقیق است.

باتوجه‌به گسترش روزافزون آموزش زبان روسی در ایران، تهیه کتاب‌هایی در زمینه‌های مختلف و متناسب با نیازهای روز زبان‌آموزان ضروری است. اما متأسفانه بیشتر کتاب‌های موجود در ایران، به‌ویژه کتاب‌هایی که در حوزه آموزش نحو در دانشگاه‌ها استفاده می‌شوند، را زبان‌شناسان و متخصصان روس، باتوجه‌به شرایط فرهنگی و اجتماعی مناطق روس‌زبان نگاشته‌اند. در نتیجه زبان‌آموزان فارسی‌زبان، امکان مقایسه موارد مطرح‌شده را با زبان مادری خود ندارند و در درک سریع و صحیح نحو با مشکلات بسیاری روبه‌رو هستند. از این‌رو، تألیف کتاب‌های آموزشی، به‌وسیله مدرسان ایرانی زبان روسی که با مشکلات بیان مقوله‌های گوناگون زبانی در محیط‌های فارسی‌زبان آشنایی دارند، بسیار مفید است.

تجربه نشان داده است دانشجویان و زبان‌آموزان در فراگیری نحو، که یکی از مهم‌ترین مباحث علم زبان است، مشکلات بسیاری دارند و از آنجا که آموختن این مقوله به زبان روسی برای همه زبان‌آموزان آسان نیست، تصمیم بر آن شد، با مطالعه کتاب‌های دست‌نویسان و زبان‌شناسان برجسته روس همچون لکانت، رُزنتال، کلابوکوف، پولکینا و زبان‌شناسان دیگر، کتابی درباره نحوه زبان روسی با زبانی ساده و روان تدوین شود تا زبان‌آموزان ایرانی را در فراگیری بهتر این موضوع یاری رساند.

در نگارش بخش‌هایی از کتاب سعی شده است با ترجمه آزاد و با استفاده از موارد طرح‌شده در کتاب‌های آموزشی و زبان‌شناسی با زبانی ساده و روان به شرح مطالب پرداخته و از ترجمه صرف و خط به خط پرهیز شود.

کتاب حاضر از پنج فصل تشکیل شده است. سعی شده است در هر فصل از نگاه زبان‌شناختی به موضوع بپردازیم و با مثال‌های ساده به جنبه آموزشی نیز توجه کنیم. در انتهای هر مبحث، برای درک بهتر موضوع، جدولی طراحی و همچنین سؤالات مربوط به آن بخش از آزمون‌های کارشناسی‌ارشد سال‌های گوناگون استخراج شده است تا خواننده با چگونگی سؤال‌های مربوط به آن مبحث نیز آشنا شود.

در فصل اول روابط نحوی و انواع آن در زبان روسی، در فصل دوم ترکیب‌واژه به‌عنوان یکی از واحدهای نحوی و در فصل سوم جمله تعریف شده است. فصل چهارم به انواع جمله ساده از دیدگاه ساختاری، اعضای اصلی و فرعی جمله و جملات تکرکنی می‌پردازد و در فصل پنجم انواع جمله مرکب در زبان روسی توصیف شده است.

از دوست گرامی آقای دکتر حسین شیخی که زحمت ویرایش علمی و زبانی کتاب را برعهده گرفتند و در این راه زحمات بسیاری را متقبل شدند سپاسگزارم.

امید است که این اثر در فراگیری نحوه زبان روسی برای دانشجویان و زبان‌آموزان مفید باشد و به آن‌ها در فراگیری آسان‌تر این علم یاری رساند.

در پایان با اذعان به کاستی‌های این کار و بضاعت اندک اینجانب و به قول هلالی جغتایی که فرموده است:

بلبل به باغ و جغد به ویرانه تاخته
هرکس به قدر همت خود خانه ساخته
یادآور می‌شود پیشنهادها و انتقادات خوانندگان این اثر در پربارتر شدن چاپ‌های بعدی مؤثر خواهد بود و کلام استاد سخن سعدی علیه‌الرحمه رهنمون آینده این کتاب است که فرموده: «متکلم را تا کسی عیب نگیرد، سخنش صلاح نپذیرد».

شهرام همت‌زاده

تابستان ۹۶

مقدمه

علم نحو

موضوع علم نحو

واژهٔ синтаксис به معنای علم نحو، برگرفته از کلمهٔ یونانی *sintaxis* به معنای ساخت، ترکیب و ترتیب است. برای درک صحیح نحو زبان روسی باید بدانیم که میان زبان^۱ و گفتار^۲ چه تفاوت‌هایی وجود دارد. زبان شامل مجموعه‌ای از قواعد آوایی، دستوری و واژگانی است که برای بیان توضیحات، احساسات و امیال به کار می‌رود. اما گفتار، استفاده از نظام زبان به‌منظور برقراری ارتباط است. برای درک صحیح نحو باید ابتدا به دو سؤال زیر پاسخ دهیم:

۱. چرا نحو مهم‌ترین بخش از علم زبان است؟

نخست آنکه مقوله‌های زبانی همچون آواشناسی^۳، واژه‌شناسی^۴، صرف^۵ و ... فقط در نحو نمود کامل می‌یابد. دوم آنکه فقط در سطح نحو است که سایر مقوله‌های زبانی با هم ارتباط متقابل دارند.

۲. چرا مدرس یا محقق زبان و یا مترجم باید بر علم نحو تسلط داشته باشد؟

باید در نظر داشت که علم نحو پایه و اساس آموزش زبان است و مدرس زبان بدون تسلط بر نحو نمی‌تواند هنگام آموزش به سؤالات بی‌شمار زبان‌آموزان پاسخ مناسب دهد. پژوهشگران حوزهٔ زبان نیز برای بررسی یا مقایسهٔ نظام واژگانی زبان باید بر علم نحو تسلط داشته باشند. همچنین بدون تسلط بر نحو مترجم نمی‌تواند معنای درستی برای ساختارهای خاص ارائه دهد. به‌طور مثال، فقط به‌کمک علم نحو است که می‌توان به تفاوت میان جملات زیر پی برد:

В саду много яблок.

В саду яблок!

جملهٔ اول به معنای این است که «در باغ، سیب زیاد است»، ولی جملهٔ دوم «اوه! چقدر

سیب!» ترجمه می‌شود.

1. язык

3. фонетика

5. морфология

2. речь

4. лексикология

پس به‌طور کلی در تعریف علم نحو می‌توان گفت نحو بخشی از علم زبان است که موضوع آن ارتباط یک واژه با سایر واژگان در زنجیره کلام و قواعد ساخت واحدهای نحوی بزرگ‌تر از واژه است و همچنین به نقش کلمات در ساختار واحدهای نحوی^۱ نیز می‌پردازد. در نتیجه ترکیب واژگان و استفاده از کلمات در شکل‌های مختلف دستوری، واحدهای نحوی ایجاد می‌شوند. واحدهای نحوی در زبان روسی شامل چهار مقوله^۲ زیر است:

الف) ترکیب‌واژه^۳ از ترکیب دو یا چند واژه مستقل ساخته می‌شود و خبر ندارد:

большой дом

ب) جمله ساده^۴ جمله‌ای است که فقط یک خبر دارد:

Антон работал.

ج) جمله مرکب^۵ جمله‌ای است که از دو یا تعداد بیشتری خبر تشکیل می‌شود:

Когда мы пришли, Антон работал.

د) واحد نحوی مرکب^۵ از دو یا چند جمله مستقل تشکیل می‌شود که از نظر نحوی و معنایی باهم مرتبط هستند و موضوع واحدی را بیان می‌کنند. به «واحد نحوی مرکب» زیر که بخشی از یک متن است، توجه کنید:

День был неприятный. Тревожно метался ветер, раздувая песок дороги, выскочившая из-за углов. В небе суетились мелко изорванные облака, солнце тоже беспокойно суетилось, точно заботясь, как можно лучше осветить странную фигуру китайца. (Горький)

این «واحد نحوی مرکب» از سه جمله تشکیل شده است که این جملات به لطف وجود موضوعی واحد (شرح حوادث طبیعت) باهم مرتبط شده‌اند.

1. единицы синтаксиса

2. словосочетание

3. простое предложение

4. сложное предложение

5. сложное синтаксическое целое (ССЦ)

فصل اول

روابط نحوی

۱. روابط نحوی در زبان روسی و انواع آن

منظور از روابط نحوی^۱ ارتباط میان مؤلفه‌های^۲ زبانی در واحدهای نحوی است. برای تسلط بر زبان باید بتوانیم واژگان را به‌درستی باهم ارتباط دهیم. البته نه تنها ارتباط میان واژگان، بلکه پیوند ترکیب‌واژه‌ها و جملات باهم نیز اهمیت خاصی دارد. روابط نحوی که واحدهای زبانی را به هم پیوند می‌دهند، در حقیقت زنجیرهٔ کلام را می‌سازند. بنابراین برای تسلط بر زبان باید از روابط نحوی مختلف در آن زبان آگاهی کافی داشت.

در زبان روسی، سه نوع رابطهٔ نحوی وجود دارد:

сочинительная связь (сочинение)	رابطهٔ همپایگی
подчинительная связь (подчинение)	رابطهٔ وابستگی
связь координации	رابطهٔ هماهنگی

۱.۱. رابطهٔ همپایگی در زبان روسی و انواع آن

در رابطهٔ همپایگی، مؤلفه‌ها دارای ساختار نحوی کاملاً یکسان هستند، به‌گونه‌ای که امکان طرح سؤال از مؤلفه‌ای برای مؤلفهٔ دیگر و بالعکس وجود ندارد.

این نوع رابطهٔ نحوی را در همهٔ واحدهای نحوی می‌توان مشاهده کرد:

словосочетание:	война и мир
простое предложение:	Я видел доброго и хорошего брата.
сложное предложение:	Всё проснулось, и всё молчит.
сложное синтаксическое целое:	Слезы на лице у мальчика высохли. И глаза закрылись. И руки стали теплыми. И мальчик во сне стал дышать ровно и спокойно.

در زبان روسی، دو نوع رابطهٔ همپایگی وجود دارد:

رابطهٔ همپایگی باز^۳ و رابطهٔ همپایگی بسته^۴.

1. синтаксические связи

۲. جزء سازنده یا عنصر سازنده

3. открытая сочинительная связь

4. закрытая сочинительная связь